

Rapport från:

Seminarium 14 Mars 1999:

Humlan flyger ändå!

-än så länge-

PRESSMEDELANDE OM

NORDBRUKS-SEMINARIUM med utnämmande av NordBruks

Ordbrukspris -99

Humlan flyger ändå!

Jordbruket som försörjt människor i våra skogslän i tusentals år föder oss fortfarande varje dag året om.

Våra skogar bidrar mer än någon annan näring till nettoexport för vårt land.

Tillsammans med andra naturbruksnäringar utgör jord och skog förutsättningarna för samhällsbyggande över hela landet.

Förutsättningarna finns. Jordmån, sol, klimat och underjordiska tillgångar har försett oss med de naturresursrikaste regioner i vår del av världen.

Humlan har en viktig pollinerarfunktion i våra regioner och hon flyger trots att vi inte kan förklara hur. Men låter vi henne fortsätta ...?

Idag pågår ett utdraget haveri av naturbruksnäringarna.

Näring och befolkning i vårt inland har tidigare blivit utsatta för nedläggnings- och avfolknings-

hysteriska politiska beslut. Fria marknadskrafter har fört vinster och skatter ut från de naturresursrika regioner. Landsbygdsbefolkningen har propotionellt förlorat inflytande i den ensidigt sk.majoritetsstyrda demokratin. Tidigare har detta skett inom landet, inrikespolitikiskt.

Idag är det internationell politik inom EU och WTO/GATT som avgör "perifera" områdets framtid, (den sk. frihandelspolitiken där Sverige "utmärker" sig både inom EU och i den övriga internationella politiken).

Nu till helgen ska bönder från de nordiska länderna och intresserade träffas i Östersund i Jämtland och i Nivala i finska Österbotten.

Informationsnätverken [NOrdBruk](#) i Sverige, Norra Länken i Finland arrangerar tillsammans med små- och familjejordbrukarnas europeiska organisationen CPE seminarier och debatter i samarbete med Norsk Bonde- och Småbrukarlag.

En haverikommision med konsumenter och producenter, kunnig och debattlysten i naturbruksfrågor, skulle tom. kunna förhindra fortgående haveri av våra allt viktigare råvarunäringar och förädlingsnäring.

Tystnar debatten och informationen vad som händer med våra famjljejordbruk i skogslänen tystnar humlan. Humlan behöver mångfald av odling och vi behöver humlan till våra grödor för att få mat i magen.

Hör humlans surr, kom på seminarieret på Torsta naturbruksgymnasium i Ås utanför Östersund och för ut den information som saknas om jordbrukets överlevnad i Norden.

Föreläsare från Norden. (Se programmet)

Medfinansiärer : Riksdagsmän och EU-parlamentariker från Mp, V, C, Jämtlands läns Mp,

Turbogrisen, EU, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademin, mfl.

För mer information ring Torgny Östling 0693/ 302 37

fax -54

FÖRORD TILL SEMINARIERAPPORT

DEMOKRATI. Vi moderna människor ser oss som skapelsens krona. Om vi är det borde vi ju också bete oss som en sådan!?

Människan är unik jämfört med övriga varelser på moder jord. Hennes fysiologiska egenskaper skiljer sig till en viss del från andra närstående däggdjur. Men den stora skillnaden ligger i den sociala egenskapen att fungera utanför "flocken". (Människan är ett flockdjur). Vår förmåga att umgås utanför familj och andra som står oss närmast ger oss möjlighet att kommunicera med människor och "flockar" långt från vår egen närmiljö.

Som i ett osynliga system av gångar och plan i ett bisamhälle och med en organisations- förmåga långt utanför myrstacken bygger vi våra samhällen. Vårt fiktiva verktyg heter politik.

När politik fungerar som bäst tycker vi att vi uppnått demokrati.

När det inte alls fungerar utbryter kaos och krig.

EKOLOGI. Som alla andra varelser har vi vår nisch här på jorden. Vi borde vara en del av ekosystemet men vi försöker att göra hela klotet till en del i vårt system.

För att ändra på vår allsmäktiga attityd har vi på senare decennier (åter-)infört ekologisk odling. Jordbruket, som den viktigaste försörjningslänken mellan vår närande natur och tärande människa, ska återanpassa människan till det ekologiska systemet. Syftet har varit att föda människan, och det ska så lite som möjligt gå ut över den mångfald av andra arter och miljöer som ingår i ett nätverk av olika ekosystem över hela vår ö, jorden, i universum.

Kunskap finns kvar sedan årtusenden tillbaka och ett nytt språk börjar urskilja den ekologiska odlingen från den konventionella odlingen. Språket används för brukning, bildning och politik. Nya ord som kretslopp, ekologiska produkter, diversitet, läckage och övergödning används för att göra gamla självklarheter till nymodigheter.

En ny naturvetenskap har växt fram som varit till stöd för att göra frivilliga gårdar till sk ekologiska enheter. Man har än så länge lyckats mycket bra med detta "inomgårds"-arbete, arbete på gården men misslyckats totalt med övriga samhällets anpassning, "utomgårds"-verksamheten (ex samhällsengagement) till ett mer uthålligt system.

Nu fungerar dessa ekogårdar som kretsloppsdyllor i ett alltmer resurskrävande och miljöförstörande nytt system., (Se på S.Ebberstens föreläsning. SLU 3/12-98 om bl.a. miljö- o. resursförbättringar som leder till ökad förstöring o. förbrukning)

Systemändringarna sker internationellt i EU och WTO.(Se regeringens skrivelse i rapporten.)

Idag försöker jordbruksnäringen tillsammans med universiteten lösa problemet jordbruks-nedläggning med åtgärder inne på gården medan orsakerna kommer utifrån.

- Om inte den samlade bondekåren förstår att vi måste lösa "utomgårds"-problem med utbildning och opinionsbildning förlorar vi det jordbruk, inklusive det ekologiska, som idag är den möjlighet vi har för regional försörjning i ett uthålligt samhälle.(Se studien "Nordic Impact Study" NordRefos studie och utredning på uppdrag av EU-kommissionen).

- Förstår inte universiteten att samhällsvetenskaplig humaniora och agroekologisk naturvetenskap måste börja samarbeta, så försvinner möjligheten till ett ekologiskt samhälle.

Svårigheterna att samarbeta mellan två så olika ämnesområden, (Jämför med V. Lunds etik och moral föreläsning i Skara 18/3-99) är små jämfört med det mod och de uppoffringar som krävs för att ifrågasätta den internationella tillväxtpolitik som drivs idag.

MJÖLKBRYGGA. Med rapporten vill jag visa praktiskt som en gödslingsplan eller omställningsarbete av gård att politik och ekologi är oskiljaktigt. Förr när det i våra trakter inte fanns annat än ekologisk odling, (utan att man visste om det) fanns det också naturligt tid och rum för fria "utomgårds"-aktiviteter vid tex.mjölkbryggan. Man kunde tillsammans finna orsaker och lösningar utanför gården.

Seminarieferatet är ex. på planerad och genomförd "mjölkbrygga", mötesplats, där uthålligt och långsiktigt jordbruk inte begränsas till KRAV-definitioner. Samtal är en förutsättning för demokrati. Demokrati är en förutsättning för ekologiskt naturbruk. (Se S.Ebberstens föreläsning SLU 3/12-98.) "Ekoodling" som inkluderar ett krävande "utomgårds"-arbete är en förutsättning för demokrati.

Vem har sagt att det ska vara lätt?

Demokrati är en kampform, ingen bekvämlighetsinrättning!

KULTUR. Dagen före konferensen på lördagkvällen 13/3, pratade Mats Olofsson om den levande fäbodkulturen i Klövsjö.

Som fotograf har han en skattkammare av kvalitativ dokumentation från det småskaliga och traditionella jordbrukssamhället som fungerar än idag med en anpassning av olika grad på gårdarna till modern teknik.

Han berättade engagerat om den fäbodrift som hotas av att få tar vid nu när medelåldern är så hög bland brukarna.

Därför bedriver man en inventering av de 17 fäbodrar som fortfarande är i drift med intervjuer och fotografering för efterkommande. Vidare görs undersökningar tillsammans med SLU och professor Kardell om själva skogsbetesproduktionen med födosöksurval, beteendestudier av fria flockars beteenden, fjällkons beteende i flocken, starrslätter, svedjeodling etc.

Det levande berättandet i och omkring fäbodarna fick en mörk kontrast när Mats Olofsson beskrev den omotivation som också finns bland dessa brukare i det nya jordbrukssystemet. Allmosor ger kontroll men också ett ifrågasättande varför vi är bönder när bidrag är en förutsättning för driften. Frågeställningen finns hos alla inklusive brukarna själva.

Fäbodbrukare betraktas som om de är bland mest historiska och kulturella naturbrukare vi har.

Trots det vägrade de, bland dem Mats Olofsson, att få sitt arbete definierat från myndigheter och institutioner på Fäbodriksdagen, Persåsen -97. Anledningen var att definitionerna innehöll allt annat än livsmedelsproduktion. Att prioritera ned mat är kränkande både mot brukarna och fjällkon. Den yrkesstoltheten borde spridas. Vi tackar för de fotomontage som Mats Olofsson skänkte Nordbruk.

Musikalisk folkton inramade fäbodföredraget. Fräck och humoristisk folkmusik i visform och instrumentellt varvdes med mycket känsloläst solosång av gruppen Slainte. Gruppen består av fyra ungdomar från Palmkranzgymnasiets musiklinje som spelar och sjunger svensk och utländsk folkmusik. De underhöll också seminariedeltagarna under frukost nästa morgon.

Marsätt 26/3 -99 Torgny Östling . E-post: torgny.oestling@www.nordbruk.cx

Rapport naturbruksseminarium 14/3 -99 Åsbygdens naturbruksgymnasium.

HUMLAN FLYGER ÄNDÅ - ÄN SÅ LÄNGE !

Bidrar EU.s jordbrukspolitik till att "föra Sverige mot målet ekologisk hållbarhet"?

(1) Artikel ÖP eller pressmeddelandet inför seminariet.

(1) NordBrukskommentar

ARRANGÖRER: NordBruk och CPE

(2) Se NordBruksinformation

FINANSIERING: Förutom arrangörer: Partier (Mp riksdagsgrupp, EU-parlamentariker från C, V och Mp, V riksdagsman, Z-läns Mp), Åsbygdens naturbruksgymnasium, EU Dg VI,

Turbogrisen, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademin, Ås Naturbruksgymnasium. mfl.

(3) Se Medfinansieringsbrev

PROGRAMMET ändrades efterhand till att ta upp frågor till diskussion efter varje föreläsare. Värdefullt var att man började prata om samarbete nationellt och internationellt mellan de olika organisationerna.

PRESENTATION AV DELTAGARE

Stor mångfald med relativt få deltagare från Halland i söder till Jämtland i mellersta Sverige.

Mångfalden och det som gjorde seminariet särskilt värdefullt, var att deltagare och representanter från tre olika ideella bondeorganisationer, Småbrukarförbundet, Ekologiska odlarna och Familjejordbrukarnas förbund, samlats under samma tak. Dessa organisationer har från mer eller mindre olika utgångspunkter ett samlat intresse av att arbeta för den jord- och skogsbruksstruktur som idag slås sönder till en storskalig, centraliserad industriproduktion.

Jordbrukare och trädgårdsodlare från LRF och NordBruk deltog.

Partirepresentanter från V och Kd föreläste.(Se deltagarlista) Mp-föreläsare lämnade återbud pga av sjukdom.

Mp-representanter deltog i seminariet.

Bengt Johansson, ekologisk mjölkbonde från Halland och representant för Kd, provocerade församlingen reda från början med att annonsera att han tänkte införskaffa Belgian Bluetjur för fredens skull!?

VÄLKOMMEN TILL SEMINARIET.

En kort beskrivning av Jämtland, geografiskt och historiskt för de som kommer utifrån.

Jämtland är stort som tex. Danmark. På sydsvenska kartan täcker länet Skåne, södra Götaland och når med sin smala "topp" upp till Vättern.

Centrala delar har mycket god åkerjord med silurlera. Andra traditionellt rika jordbruksbygder finns i Ragunda och Krokums kommuner. Här växer på enorma ytor en mycket värdefull skog och 10% av Sveriges elförsörjning produceras här av vattenkraftsexploateringar.

Storsjöbygdens jordbruksområde inklusive sjön är lika stort som Gotland.

(5) Se kartor

Jämtland koloniserades på 800-talet i en sådan omfattning att organiserad samhällsordning uppstod.

Folk som drabbades av Harald Hårfagers hårda styre utvandrade till Island i väst och Jämtland i öster, (det jämna landet jfr. med Norge). Samtidigt bildades i dessa två nybyggarområden de årliga Alltingen, här kallat Jamtamot som skulle utgöra grunden för de första demokratierna i västerländsk "modern" historia. (Tingen var en tusenhövdad, beslutande folkförsamling.)

Jämtland är idag ett av de naturresursrikaste länen i landet. Skog, jord och vattenkraft har bidragit mycket till svensk välfärd under hela detta sekel. Men resurserna tas ur regionen när skatter, vinster och arbetstillfällen följer med de för det mesta oförädlade råvarorna utomlans.

(NB- sammanfattning av Bo Oskarssons artikel "1000 år av frihet" i "Jamskan" Bräcke tryckeri 1945)

(5) NB kommentar

LÄGET FÖR SVENSKT JORDBRUK

Pga försenad start på seminariet redovisades inte material om situationen för jordbruket.

Alla seminariedeltagare antogs veta i stort att läget är mycket allvarligt i de flesta naturbruksnäringarna förutom spannmål.

Frågan till seminariet blev därför om den missledande informationen från myndigheter och media om näringarnas situation ska få fortgå utan att vi försöker analysera och informera om det verkliga läget.

Den mängd av detaljfrågor som följer av EU:s bidrags- och kontrollsystem och den frihandelspolitik som Sverige offensivt stödjer leder till avveckling av gårdar i lika hög grad som efter 67-års jordbrukspolitiska beslut. Se statistik från SCB i bla. tidningarna Husdjur (varje nummer) och ATL 23/4 1999: Antalet mjölkbönder 1995 ca 18500; idag ca 13500. Läget är lika allvarligt i Finland enl. Hans Rööös och Nico Verhagen som deltog i motsvarande seminarium i [Nivala, Österbotten 13/3 -99](#).

En egen studie bör snarast göras av de som drabbas hårdast, nämligen små- och familjejordbrukare.

(13)NB kommentar

(12) Se pressmeddelanden från CPE ;(14) NB:s rapport från CPE-seminarier 1996 & 98 . Se EU-kommissionens "Impact of Development of the Nordic Countries on Regional Development and Spatial Organisation i the Community" NordREFO 1993. EU-studien säger bla. om jordbruk sid 103 i sammanfattningen:Nordic integration will probably result in a radical decline in agricultural production and the agro-industries in the non-EC (1993) Nordic countries except for southern Sweden. Följdfrågan blir: V

MAGGIE MIKAELSSON, ledamot av riksdagens jordbruksutskott för V, redogjorde för sin och partiets syn på en hållbar och uthållig livsmedelsförsörjning, på nationell, EU och global nivå.

Ett ohållbart bidragssystem som kostar alltför mycket särskilt vid en EU-utvidgning bidrar också till en avveckling av

familj jordbruk och gynnande av ett importjordbruk beroende av införsel av insatsmedel och foder. Istället för att motverka, bidrar det till en orättvis matförsörjning i världen.

En dialog med seminariedeltagare i det ämnet blev självfallet mycket samstämmig. Småbrukarförbundets ordförande Åke Karlsson hänvisade till WWI:s Tillståndet i Världen för att visa hotet mot den globala livsmedelsförsörjningen.

(15)NB kommentar

Ett exempel på en konkret åtgärd krävde en representant från Jämtlands läns småbrukare. Något måste göras för att förhindra det EU-maktspråk som jordbruksverket hotar verkställa i EU-information om märkning av nötkreatur,(16) Se informationsblad: "En annan sanktion som kan komma att tillämpas är slakt av djuren under myndighets överinseende utan att djurhållaren får ersättning för djuren".

(17)NB kommentar

Maggie Mikaelsson lovade att ta upp det i utskottet. "Så där får det inte gå till". Men hon skyllde inte dagens jordbrukspolitik bara på politiker. Hon kräver också av producenter och konsumenter att säga sin mening.

Bengt Johansson som arbetar politiskt i Kd och är aktiv i Familj jordbrukarna menade dock att politikerna måste ta ansvar för de politiska beslut som fattats. Det går tex inte att skylla ifrån sig på EU. Det var Sverige som sökte medlemskap i EU och inte tvärtom. Angrip orsakerna istället för som nu att plåstra på symptomen.

Kd och V var överens om, att sänkte man skatterna på bekämpningsmedel och konstgödsel enligt LRF:s ryggsäckskrav så missgynnades den ekologiska odlingen.

M. Mikaelsson vill ha fortsatt dialog med seminariedeltagarna. E-post kan erhållas från NB.

JON RYEN från NBS, (Norsk Bonde- og Småbrukarlag) gav en beskrivning av Norges landsbygds- och jordbrukshistoria.

30-talets arbetslöshet ledde till nyodling som i sin tur förhindrade svält under de svåra krigsåren. Industrisamhällets uppbyggnad gav flykt från landsbygd och rationalisering och specialisering av jordbruken. (Kanaliseringspolitiken koncentrerade ensidig spannmålsodling till slättbygden.)

I början av 70-talet röstade Norge nej till EU för första gången. Redan då användes Sverige som skräckexempel.

Hitraaktionen, en kollektiv vägran att betala skatt 1975, gav så småningom bönder samma intäkter som löntagare. Men gav också senare överproduktion av mjölk, intäktsnedgång och mjölkkvoter.

De norska problemen är i mångt och mycket lika de svenska med tex. Gatt/WTO problematik, jordbruksnedläggning och gynnanden av större gårdar. (20% av stöden går till 6% av gårdarna.)

Samtalet omkring Jons föredragning gällde dels NBS som organisation dels deras syn på framtidens jordbruk i Norge.

NBS fungerar trots ett mindre antal medlemmar, 13000st, som en lika viktig opinionsbildare som den större bondeorganisationen Norsk Bondelag med 60000 medlemmar. (Norsk Bondelag samarbetar internationellt med LRF.)

Viktiga frågor idag är ekologisering och internationell jordbrukspolitik, som tränger sig på från EU och WTO. Jons svar på frågor och beskrivning på lagets syn och strategi går att läsa i "Grön Framtid" (Boksmia 1998).

Kampen för det norska jordbruket sker bl.a. med starkt engagemang i internationella frågor och i samarbete med andra organisationer i CPE och Via campesina. Se reportage i Bonde og Småbrukertidningen och "Grön Framtid"

(18)NBkommentar

NORDBRUKS ORDBRUKSPRIS -99 går till Aina Edelmann i Oslo. Hon får priset pga av sitt sätt att sprida kunskap om landsbygdens och naturbrukens fotosyntetiska livsnödvändighet. Som tidigare ledare för Norsk Bonde- och Småbrukarlag och nu medarbetare på kontoret fungerar hon som opinionsbildare efter sättpotatisprincipen.

Vi har mycket att lära av hennes sätt att samarbeta och lyfta fram andra över alla slags gränser socialt, organisatoriskt och geografiskt.

Hon är orädd och självständig som Pippi Långstrump och hennes gröna kunskaper och samhällspolitiska erfarenheter, ser vi, knoppar av sig i Norden, Europa och internationellt.

Att svenska bönder överhuvudtaget finns med på observationsplats i CPE och kan följa EU:s och WTO:s jordbrukspolitik (idag samma som svensk jordbrukspolitik) har sin upprinnelse i Ainas sätt att plantera sina och NBS:s ideer bland olika organisationer och personer här i Sverige.

Idag gäller det för oss att få dessa skott att gro och börja samarbeta!

Vi tycker Ordbruksskossorna står för samma filosofi som Aina. Därför har vi valt just dom.

Nordbruks styrelse rekommenderar särskilt att läsa Ainas tal på landsmötet i Ås 1993 och hennes och Svein Saeters bok **Bondelandet**.

Helge Christie, fjällkobonde på 800 möh i Hedmark kallades in som expertföreläsare i frihandelsfrågorna av Jon Ryen.

Han berättade mycket sammanfattningsvis ur sin senaste bok om frihandel, "Mat og globalisering".

Trygg mat framför fri flyt av mat var budskapet för dagen. Det blev också budskapet i den gemensamma resolutionen som mötet antog.

Att varje land ska ha rätt att producera den viktigaste maten för befolkning låter i mångas öron som en överklighet - en överklighet att vi måste kräva det som är självklart.

Det diskuterades en del mellan seminariedeltagare om hormon- och genmanipuleringsfrågor.

Tillägg gjordes i uppropet pga av de lättnader för användningen av dessa odlings- och uppfödningmetoder som alltmer pressas på i WTO-förhandlingarna. Om hormonanvändning kommer att göras laglig i mjölk- och köttsektorn kommer att avgöras i vår.(19) Se resolutionen och ÖP:s ledare.

För att förstå mer hur omfattande (och hur missvisande) frihandelsrubriken är. (20) Se NordBruks referat från seminariet i Bergen hösten -98.

Det uttrycktes att Norge och andra rika länder med självständig jordbrukspolitik har lättare att agera mot de värsta avarterna i den globala världsordningen. Men frågan är om det är sant för grannlandet vårt med det nyligen tagna veterinärbeslutet som integrerar Norge starkt i livsmedels-, foder - och kreaturshandeln i EU.

En frågeställare undrade om det fanns någon förberedelse för att undvika att storskaligt jordbruk och att rikare länder skulle gynnas eller sko sig på en systemförändring där det blev tillåtet att skydda sin matförsörjning. Frågan togs inte på tillräckligt allvar. Inget egentligt svar gavs. Historisk erfarenhet visar att regleringar har mycket svårt att undvika 80 / 20 % snedfördelning till de "svagas" förfördelning.

I samtalet redogjordes för frihandelsvännernas nya definition på matsäkerhet. Enligt Jostcin Linland, regeringens representant på Bergenseminariet,(20) se referat, uppfylls den för länder med stabila inkomster som kan köpa in livsmedel till sin befolkning.

Litt: Mat og globalisering av H. Christie; Trade liberalisation in agriculture and food security av Vandana Shiva i rapporten från Röros symposiet -95 "Rural Development";

Aina Edelmann Landsmöte -93; Grön Framtid NBS;(21) Kungl. Skogs och Lantbruksakademiens remissvar på Mat och Miljö SOU 1997:102.(22)Nbkommentar

BENGT JOHANSSON ekologisk mjölkbonde och representant för Kd redogjorde för Kd:s syn på jordbrukspolitiken framförallt om den aktuella sk. "ryggsäcken".

Kd anser att skatterna på bekämpningsmedel och konstgödsel ska ligga kvar. Detta för att kraven på ett långsiktigt miljövänligt jordbruk ska vara trovärdiga. Diesel- och energiskatten ska däremot kunna sänkas.

Åke Karlsson, Småbrukarförbundet, hävdade att Dan Eriksson, Kd och ordförande i jordbruksutskottet, ville sänka skatterna i fråga.

Svaret blev att Kd:s partiprogram och beslut säger att så är inte fallet.

Guy Allan från Familj jordbrukarnas riksförbund framförde sin oro över att ryggsäckar med liten ekonomisk betydelse får så stor plats i debatterna jämfört med långt större ekonomiska diskrimineringar gentemot våra grannländer.

Sveriges jordbruk med 2,7 miljoner hektar åkermark har i täckningsbidrag ca 2 miljarder kr/år

Finlands - " - 2,1 - " - 10 - " -

Danmarks - " - 2,4 - " - 10 - " -

Uppgifterna är hämtade ur samma utredning som den sk. "ryggsäcken" Se: En livsmedelsstrategi för Sverige SOU 1997:167, den Björkska utredningen och Familj jordbrukarnas flygblad (23) Fakta om svenskt jordbruk 1999 i jämförelse med Danmark och Finland

(24)NBförslag

Belgian Blueprovokationen från förmiddagen måste förklaras tyckte Småbrukarförbundet.

Utspelet hade som syfte att visa att det är inte de som följer lagarna som ska hängas ut som bovar utan de som har ansvaret för att import blivit möjligt. När nu trots löften om motsatsen vid EU-inträdet Belgian Blue djur är tillåtna i landet är det inte djuruppfödare av rasen som gör fel utan de politiker som gjort detta möjligt.

(25)NBkommentar

NICO VERHAGEN koordinatör på CPE:s kontor i Bryssel berättade att organisationen startade för 10 år sedan för att arbeta för små- och familj jordbruken och deras organisationer i Europa.

Organisationen växer och har nu 17 jordbruksorganisationer från Västeuropa, inklusive NBS i Norge. Man ökar också kontakterna med det forna östblocket.(26) Se särskild CPE-information.

På fråga om särskilda framgångar i EU- politik nämnde Nico Verhagen hormonfrågan, där de var med att förhindra att det nuvarande förbudet upphävdes. Nya avgöranden kommer i vår.

Han rekommenderade också att ta del av pressmedelanden och uttalanden för att förstå vilka åsikter CPE företräder och med vilka man samarbetar på EU-europeisk och global nivå.

(27) Se Margareta Winbergs brev, Regeringskansliet 15/1 1999, till CPE angående antibiotikakampanjen dec - jan samt CPEs skrivelser.

SLUTDEBATTEN ägnades framförallt åt samarbetsfrågor. Att flera organisationer, som alla borde kämpa för en utveckling av vårt jordbruk, (istället för den jordbruksavveckling som pågår), satt kring samma bord måste utnyttjas för samarbete.

En stort antal intresse- och ideella naturbruksorganisationer har inget egenvärde. Ett exempel: Den lilla fjällkonäringen har några medlemmar här från två olika organisationer. Vi är minst sagt dåliga på att samarbeta och resultatet av det är förödande för fjällkon. Vad ska vi med fjällkoorganisationer till om det inte gynnar kon. I NB finns det medlemmar från båda organisationerna som samarbetar. Vi kan tänka oss flera medlemmar från lantrasföreningar eller samarbete eller föreningarna själva. Det här var ett exempel som gäller för alla intresserade

Skulle vi nå så långt som till samarbete kommer seminariet att slå målsättningen med hästlängder.

Varje bonde kring bordet sitter med i flera olika jordbruksorganisationer, ideella, ekonomiska, husdjursorganisationer, etc. Hur många av dessa samarbetar mot den bakåtsträvande politik som förs idag. Allmänheten och politiker som borde lyssna på oss, ser mer till att vi inte arbetar tillsammans än att de hör vad vi säger.

Det är jord-skogsbruken som är det primära. Utan dem finns inga bondeorganisationer.

Eftersom Sverige inte längre har någon egen jordbrukspolitik måste även det internationella samarbetet ta fart.

Nico Verhagen svarade på frågor hur organisationer gör utomlands: De som ansluter sig till CPE från ett och samma land kan, om de inte går in var för sig, tillsammans ansöka om medlemskap. Samarbete ger en möjlighet till effektivare och mer konstruktivt arbete. Organisationer som har svårt att se varandra i ögonen kan samarbeta genom en annan organisation för gemensam sak nationellt och i CPE.

(28)NBkommentar

Även med öststaterna är det bråttom att samarbeta. NB har erfarit att det i dessa länder är eftertraktat med information om hur det är för näringen att gå med i EU. Framförallt frågar familjejordbruken hur det är att ändra sitt jordbrukssystem så totalt och gå med i system som har öppna gränser, gynnar storskalig produktion och samtidigt reglerar lika hårt som i planhushållning.

Det som hördes under och efter seminariet var positiva kommentarer till att samarbeta. En resolution föreslogs från deltagarna som antogs med stor samstämmighet.(19) (Se resultatet!)

NB hoppas och tror att får vi alla lite tid och känner oss delaktiga i ett gemensamt arbete för våra näringar och vår landsbygd, nu även på ett internationellt plan, kommer det att upplevas som mycket positivt långt ut till naturbrukare och landsbygdabor.

Humlan flyger och gräset växer medan kon betar. Det beror på oss! (1) Se pressmeddelandet inför seminariet.

Vi tackar deltagare för medverkan och sponsorer för pengarna!

För NordBruks styrelse/ Torgny Östling

NORDBRUKSKOMMENTARER

(1) Varför ordna seminarier (Ås -99 och riksdagshuset -97)?

Träffar för bönder med likasinnade kan verka väldigt ineffektivt i dagens hyperrationella mjölkrobotstider. Inte har bönder tid att träffas. Vi måste bli effektivare och spara tid med robot.

Nu är det väldigt ont om seminarierobotar och inte skulle de kunna lösa problemet med att dagens "effektiva" människor inte bara håller på att såga av sin egen gren utan kapar rötterna på hela det ekologiska trädet genom jordbruksnedläggning. Hur ska fotosyntesens omvandlings produkter kunna nå människan utan oss naturbrukare?

När inga andra möjligheter för sådana träffpunkter ges, får vi lov att ordna det själva tillsammans med naturbrukare hemma och utomlands. När en "brokig" skara människor träffas, kan kontakt och dialog uppstå som ger en mångfald och en demokratisk "yta" likt trädets bladverkskonstruktion som ökar dess solupptagningsyta tusenfalt.

(5) Jämtlands och andra skogsläns stora miljöproblem är inte konstgödsel, besprutning, vatten- och luftutsläpp utan den plundring av naturresurser som skett drygt hela detta sekel. Grundorsaken är förlorad regional kontroll över naturresurserna. Se S. Westerlund "EG och makten över miljön, om baggböleri. Samtidigt som skogen skapat välfärd i hela landet har den lämnat länet utan att skatter, vinster och arbetstillfällen fått generera samhällsbyggande här. De problem som dock lämnats kvar efter

Jordbruksnedläggningar som följd av politiska beslut har orsakat markförstöring i form av igenväxta och obrukbara åkerjordar.

Vattenkraftens stora negativa inverkan på sjö- och strandekologiska system är väl kända. Men vem tänker på den "död mans hand" som läggs över de stora eltransportgator som genomkorsar inlandet?

Ännu idag påverkas vi av de tidigare exploateringar och nedläggningar som drabbat Jämtland under detta sekel som oläkta sår i "vår" natur och sociala tillvaro.

När historien nu upprepas med bl.a. upp emot 10% jordbruksföretagsnedläggning per år,(6) Se NNP:s statistik i årsredovisningen, drabbas samhället av kollektivt missmod och maktlöshet.

Nu vet vi och har historisk erfarenhet men försöker ändå inte förhindra en demografisk och ekologisk destruktivitet. Är det maktlösheten som ger fart åt samhällsavvecklingsspiralen?

Pga att ekonomin från resurserna lämnar länet byggs inte infrastruktur upp för att ge ungdom möjlighet att bosätta sig. Därmed försvinner sakta men säkert också vår möjlighet att påverka det ensidiga majoritetsstyre som kallas demokrati i vårt land. (7) Se artiklar om svensk marklagstiftning från 1992 T.Ö.; (8) EMU T.Ö.; Vår Irländska fråga J. Stadling från 1894;(9) Tillståndet i Världen 1994,("Skogsbruk på naturens villkor");(10) statistik över befolkningsutveckling;(11) exportnettointäkter i

(13) Ökat samarbete mellan organisationer, som arbetar för en mångfald och spridning av naturbruk skulle kunna leda till analyser av detaljfrågor och av stora systemförändringar, från näringen själv. För att förhindra den starka avveckling av jordbruk som sker idag behövs internationellt samarbete. Det pga av att det egentligen inte finns någon egen svensk jordbrukspolitik utan endast internationell sådan.

(15) Idag finns det litteratur och politiska,(till och med regeringspolitiska program), se regeringens skrivelse 1997/98:13, som lovvärt säger " hållbar utveckling",

"långsiktigt hållbart utnyttjande av förnybara resurser" och "skydda miljön".

De åtgärder som sedan beskrivs för de olika samhällssektorerna, inte de vackra målandet av målsättningar, begränsas till motåtgärder mot miljöförstöring.

Vad får vi för ekologiskt samhälle när vi nu lägger ned jordbruk i en forsatt mycket hög takt?

Har vi demokrati i ett sådant samhälle? Hypoteserna har vi. Resultatet finns i stora regioner här i Jämtland. Det är bara undersökningen som fattas.

Men frågeställningen får inte vara enkelriktad eller begränsad till undersökningsområdet.

Ett område som lägger ned sin självförsörjning av mat plundrar andra områden globalt enligt världsmarknadsprinciper. Därför gäller frågan om samhällets demokratiska omsorg om naturbruk och dess brukare också omvänt: Kan en region med matförsörjningstillgångar fungera demokratiskt utan att långsiktigt förvalta och bruka dessa?

Är det demokratiskt att som regeringen i praktiken föreslår i skrivelsen att hållbar utveckling, miljöfrågor och långsiktiga resursfrågor löses inom WTO, EU och OECD (MAI-avtalet).

(17) Det här är ingen detaljfråga som drabbar ett särintresse, utan en fråga om vilket samhälle vi bygger. Meningen är ingen slump eller olycka i arbetet utan verifieras i fortsatta stycket. Anpassar vi oss till övermakt av det här slaget, oavsett om det sker i sk. demokratisk beslutsordning, vad får vi då nästa gång för beslut? Observera att detta är sanktioner endast pga av bristfällig märkning och katalogisering av djur oavsett bidrag.

(18) Politiskt arbete och medvetenhet stimuleras på ett helt annat sätt i Norge med de ideella jordbruksorganisationer som driver böndernas råvaruproducent-intressen än i Sverige, där LRF är näringslivsorganisation för livsmedelsindustrin. Det gör att bo och drive-plikten är kvar i Norge och att man har högre intäkter och lägre skatter. Årliga jordbruksförhandlingar förs med regeringen, även om EES-anslutningen och WTO-politik begränsar avtalsmöjligheterna.

(22) Idag drivs politik på ett mycket mer primitivt vis än på Jamtamotets tid.

De som invandrade och bröt åkerjord skulle säkert se, att när vi styr och ställer tar vi inte hänsyn till de begränsningar och möjligheter som naturen ger oss. Därför tror vi att vi kan föra en politik som överexploaterar ett område, förgiftar ett annat, lägger kulturlandskap för fädot och dessutom släpper kontroll och förvaltning av naturresurserna till kortsiktiga spekulatörer. (En hänsynslös politik mot naturen är oundvikligen också hänsynslös mot människan, bl.a. genom regional kolonialiseringspolitik och diskriminering av etniska minoriteter).

Naturen har begränsningar precis som vår egen biologi. Samtidigt som moder jord är vår överlevnadsmöjlighet är den vårt begränsade livsutrymme. Demokrati måste fungera inom denna naturens kompromisslöshet. Se Gunnar Album "Folk og rövare i Barentsregionen

-Demokrati, resurser og folkrett i Nord" som kan jämföras med prop 1992/93:71 antagen av en enhällig riksdag i Sverige. (Propen låg till grund för lagförslag där den enda motiveringen var internationella kapitalliberaliseringar, grunden för det man senare alltmer kallar frihandel, MAI-avtal, etc.)

Se vidare Regeringens skrivelse 1997/98:13 Ekologisk hållbarhet 3.2.8 Handel och miljö. Regeringen föreslår där likt Ninna Rösiö SVD 5/1-99 att vi löser de socio- ekonomiskt- etiska-ekologiskt-kulturella, kort sagt de demokratiska frågorna, via WTO?!

(24) Vi samarbetar med de olika ideella jordbruksorganisationer som tycker den här frågan är viktig för vårt jordbruk En bra utgångspunkt är de föreningar som var representerade på seminariet.

Detsamma gäller för den hotfulla informationen(16) från jordbruksverket som Småbrukarförbundet tog upp med M.Mikaelsson

(25) Frågan är allmängiltig. Det är omöjligt att ändra på felaktiga förhållanden om man angriper oskyldiga.

Ett parallell exempel är att spekulation på våra naturresurser är tillåtet med mycket obetydliga regleringar.

Idag ser vi skogar skövlas och stora markområden utsätts för ohämmad spekulation helt utanför det lokala samhällets kontroll och förvaltning.

Olika diskriminerande uttryck har använts för de som helt enligt lagen köpt upp jordbruks- och skogsmark, istället för att ifrågasätta de politiska beslut som gör spekulation på våra naturresurskällor möjlig.

Vi i Nordbruk föreslår ett samarbete kring denna fråga mellan de olika jordbruksorganisationer som är intresserade. Frågan är direkt kopplad till EU och EMU.

Men var är debatten? (8) Se artikel EMU drabbar inlandet T.Ö. Dessutom ingår investerings- problematiken i WTO och OECD där naturbrukare och landsbygdabor drabbas av samma principer världen över.

(28) En erfarenhet som NB har i samarbetet med CPE är att nordisk syn på frågor som har med EU att göra tidigare har gått genom Norge. De länder som är med i EU beslutar idag utan att någon röst, formellt sett, från små- och familj jordbruken i Sverige och Finland hörs. CPE sitter med i EU-kommissionens rådgivande kommittéer. Se NB:s hemsida.

Hur ska vi ta vara på de erfarenheter som tidigare EU-medlemmar har av att vara anslutna till systemet?

MINA KOMMENTARER TILL SEMINARIEREFERATET.

Demokrati är en förutsättning för hållbar livsmedelsproduktion. En hållbar livsmedelsproduktion är en förutsättning för demokrati. Överskrider vi vad naturen tål i ifråga om miljöförstöring och resursutnyttjande drabbas människor. Idag drabbas vissa människor mer än andra. Människor i framtiden kommer att drabbas av vår plundring av naturresurser.

Därför måste de som har kunskap om naturens förmåga och betydelse sprida sina erfarenheter mer idag än tidigare. Till den kategorin hör bönder, trädgårdsodlare, renskötare, fiskare, skogsbrukare, etc.

Fortfarande 30 år efter G.Borgstöm och H.Palmstierna har vi inte kommit längre i vår motivation i vårt arbete än att vi är nödvändiga för god mat, öppna landskap och levande landsbygd. Dessa kvalitéer och biprodukter får vi på köpet om vi sköter vår uppgift att försörja människor med de förnyelsebara råvaror som är livsnödvändiga.

RESURSER. Ett sätt att sprida kunskap och få människor att träffas är att ordna ett seminarium. Bättre former finns säkert. Med de resurser som små- och familjebrukare har klarar vi knappt av ett litet seminarium som det här. Det har gått med mycket ideellt arbete, hjälpsamma människor, skolorna i Ås och sponsorerna. (Anmärkningsvärt är att svenska myndigheter inte medfinansierar sådana här seminarier men ordnar egna påkostade. Därför är det överraskande mycket arbete som måste till för att erhåll

INNEHÅLL. Ämnet på seminariet och de angelägenheter som tas upp är allt från stora globala överlevnadsfrågor till viktiga detaljer i verksamheterna. Det kan verka splittrat ibland. Jag ser det mer som att vi saknar forum för debatt och samarbete. Vi har ett avlångt land med småskaligt brukande näringsidkare långt från varandra. Allt måste hinnas med på en dag.

SAMARBETE. Det viktigaste som seminariet gav, var att för första gången på länge fanns en vilja för samarbete mellan de olika ideella organisationerna för våra jord- och skogsbruk i skogslänen.

Hur långt vi är beredda att jobba tillsammans kommer att visa sig snart, hoppas jag. Om 1 år ska nya 5-årsavtal undertecknas av varje bonde. Några av huvudorsakerna varför fler än jag funderar hur vi kunna garantera fem års drift:

-Dagens sänkta priser på alla naturprodukter inklusive skog.

-Fortsatt mycket hotfull övervakning och kontroll från EU.

-Utsatt för allt hänsynslösare exploatering av naturresurser genom internationella överenskommelser, allt från vårt utsäde till spekulation i råvarukällorna, (inklusive jordbruk).

Samarbete behövs synas för att små- och familj jordbrukare ska känna sig motiverade att fortsätta.

En önskedröm från NOrdBruk är gemensam informationsinhämtning, samarbete med en eller flera organisationer samtidigt i olika sakfrågor, nationellt och internationellt. Drömmen liknar f.ö. principen i Karl Erik Lagerlöfs förslag till demokratiutredningen om en gemensam tidning med egna utrymmen för de partier som inte har egen möjlighet till rikstidning "Allas frihet" SOU 1998 :164.

Jag föreslår därför att vi förutom det som framkommit i rapporten snarast pratar ihop oss hur vi vill att samarbetet ska gå till mellan de olika organisationerna regionalt, nationellt och tillsammans med Norge och Finland.

Hänvisningarna (1), (2), (3), (4), där (1) är pressmeddelandet inför seminariet (och ÖP-artikel), går att finna på hemsidan:
<http://www.nordbruk.cx>

Torgny Östling / Ordf. NOrdBruk

[Home/Första sidan](#)